

LINSCHOTEN-VEREENIGING

NIEUWSBRIEF 2020 – II

L.S.,

‘Ik ga niet reizen. Ik blijf rustig thuis op mijn studeerkamer. Ik zal u door mijn kamer laten reizen tot het u duizelt!’ In ieder object schuilt een verhaal, zo laat de dit jaar overleden Maarten Biesheuvel in *Reis door mijn kamer* zien door zijn werkkamer te beschrijven. Op zijn tocht langs de typemachine, bureaustoel, foto’s van mensen en steden vertelt hij de anekdotes en herinneringen die met de inrichting verbonden zijn. Hij reist, net als in de andere verhalen van *Reis door mijn kamer*, door zijn schrijversleven. Misschien moeten wij dat ook maar doen en *armchair travellers* worden. Thuisblijven is momenteel toch de norm, want de coronacrisis houdt de wereld nog steeds in zijn greep. En hoewel er aan de horizon licht in de duis-

ternis gloort met een mogelijke oplossing in de vorm van een of meerdere effectieve vaccins, betekent dit nog lang niet dat we kunnen terugkeren naar een ‘normale’ toestand. Nog steeds gelden strikte maatregelen om de verspreiding van het virus tegen te gaan. Er zal voorlopig geen ruimte zijn voor het versoepelen van de richtlijnen, het besmettingscijfer is daarvoor te hoog. Het organiseren van bijeenkomsten met grote groepen mensen is daarom helaas nog steeds niet mogelijk.

Ook het bestuur van de Linschoten-Vereeniging realiseert zich dat terdege en zag zich genoodzaakt de reguliere activiteiten niet door te laten gaan. De Vereeniging was dit jaar dus praktisch onzichtbaar, want de ledenvergadering en de beoogde boekpresentatie, die normaliter in november wordt georganiseerd, konden helaas geen doorgang vinden. Het bestuur heeft echter niet stil gezeten. Achter de schermen is samen met de bezorgers hard gewerkt aan de uitgave van de delen 119 en 120, waarvan in de vorige nieuwsbrief al melding werd gemaakt. Hieronder volgt daarover wat meer informatie, ook over de verwachte verschijningsdatum. Om u weer enige verstrooiing en ook iets te lezen te bieden, ontvangt u deze nieuwsbrief met een aantal nieuwsberichten over de Vereeniging en aanverwante zaken op het gebied van het historisch reisverhaal.

Het bestuur spreekt nogmaals de wens uit dat leden die ziek zijn spoedig zullen herstellen. Langs deze weg wensen wij alle leden en hun dierbaren een gezond en voorspoedig 2021

toe in de verwachting dat een samenkomst (onder bepaalde omstandigheden) binnen afzienbare tijd weer mogelijk wordt.

Aankondiging verschijning delen 119 en 120

Voor 2020 stond een bijzondere publicatie op stapel met de uitgave van de Indonesische dagboeken en natuurimpressies van de tekenaar, schilder en illustrator Pieter van Oort (1804-1834). Van Oort was een van de meest getalenteerde natuurtekenaren van Nederland in de negentiende eeuw. In 1826 reisden hij en enkele wetenschappers in opdracht van koning Willem I naar Nederlands-Indië (Indonesië). In zijn dagboeken doet Van Oort verslag van zijn dagelijks leven en beschrijft met veel oog voor detail de lokale gebruiken, monumenten en verhalen. Ook maakte hij prachtige tekeningen van planten en dieren die tegenwoordig sterk bedreigd zijn. Van Oorts levendige ooggetuigenverslag bevindt zich in de archieven van Naturalis Biodiversity Center in Leiden.

De uitgave van het manuscript valt samen met het 200-jarig bestaan van Naturalis. Op 9 augustus 1820 besloot Koning Willem I tot de stichting in Leiden van 's Rijks Museum van Natuurlijke Historie en dat is een van de voorlopers van Naturalis. Het was de bedoeling om de publicatie in november 2020 te presenteren tijdens een wetenschappelijk symposium dat plaatsvindt in Naturalis. Maar dat symposium is om begrijpelijke redenen

komen te vervallen. Daarnaast is het een enorm omvangrijk werk, niet alleen qua tekst, maar ook qua beeldmateriaal. Het wordt een tweedelige uitgave, waaraan door het bestuur en door de bezorgers, Andreas Weber en Sylvia van Zanen, hard is gewerkt het afgelopen jaar. Beide delen zullen tegelijkertijd verschijnen. Omdat ook de planning bij de Walburg Pers een rol speelt, wordt de uitgave niet meer dit jaar gerealiseerd, maar in het voorjaar van 2021.

De delen zullen verschijnen onder de titels *Kunstenaar op Java* en *Kunstenaar op Sumatra. De reisdagboeken en natuurtekeningen van Pieter van Oort (1826-1832)*, Zodra de delen zijn verschenen, krijgt u daarvan natuurlijk een bericht. En ook als een fysieke boekpresentatie mogelijkheid wordt. Als dit niet lukt, krijgen de Plus-leden hun exemplaren toegestuurd.

Algemene Ledenvergadering Digitaal!

Online ledenvergadering 2020

Net als dat de verschijning van de delen 119 en 120 vertraging heeft opgelopen, heeft ook de ledenvergadering van 2020 nog niet plaatsgevonden. De statuten van de vereniging schrijven voor dat jaarlijks, uiterlijk zes maanden na afloop van het verenigingsjaar, een algemene vergadering, de jaarvergadering, wordt gehouden. Aan die termijn is helaas niet voldaan en daarvoor vraagt het bestuur coulance van de leden. Omdat het vooralsnog niet mogelijk is een fysieke ledenvergadering bijeen te roepen, is daarom besloten om een online ledenvergadering te organiseren en wel op zaterdag 6 februari 2021 van 13.00 tot uiterlijk 14.30 uur. Dit

wordt een korte en formele vergadering met alleen de vaste verenigingszaken op de agenda, zonder inhoudelijke component. Alle leden ontvangen over enige tijd een nader bericht over deze ledenvergadering en daarbij het verzoek om zich hiervoor aan te melden. Alleen aangemelde leden ontvangen dan nadere gegevens om de ledenvergadering te kunnen volgen. De vergaderstukken komen op de website beschikbaar.

Verhoging contributie per 2020 en contributienota's 2020

Het is al gemeld, maar voor alle zekerheid hierbij nogmaals. Tijdens de ledenvergadering van 29 juni 2019 is het bestuursvoorstel om de contributie met ingang van 2020 te verhogen aangenomen.

De reden hiervoor zijn dat de uitgaven voor boekuitgaven en bijeenkomsten stijgen, terwijl de contributie al meer dan tien jaar gelijk is gebleven en het ledenaantal langzaam terugloopt. Hierdoor teert de Vereniging al enige jaren in op haar vermogen. Met ingang van 2020 zijn de contributiebedragen derhalve als volgt:

- * Gewone leden: € 30,00 (was € 22,50);
- * Plus-leden: € 47,50 (was € 40,00);
- * Buitenlandse leden: € 52,50 (nu € 45,00);
- * Studentleden: € 15,00 (ongewijzigd).

U hebt waarschijnlijk de contributienota voor 2020 gemist. Die is inderdaad nog niet verstuurd, evenals de incasso die nog niet heeft plaatsgevonden. Binnenkort ontvangt u de

contributienota 2020 of wordt het contributiebedrag via incasso geïnd. U bent van harte welkom om eventueel een hoger bedrag over te maken. Het bestuur is u hier bij voorbaat zeer dankbaar voor!

‘Seneca, die was trouwhertige’. Brieven en een schoonschrift van Zeeuws VOC-personeel (1780-1781), door Johan Francke

Onlangs verscheen een boekje met een bewerking van drie brieven en een schoonschrift van Zeeuws VOC-personeel uit Bengalen (India) uit de periode van de Vierde Engelse Oorlog (1780-1781). In het kader van het project Zee(uw)post van de Zeeuwse Bibliotheek worden veel van deze brieven - die bekend staan als de Sailing Letters - gedigitaliseerd en door vrijwilligers in het huidige Nederlands vertaald. Een gedeelte van dit nieuw ontdekte Zeeuwse erfgoed werd uitgewerkt voor deze uitgave. De privécorrespondentie biedt niet alleen een unieke inkijk in het dagelijks leven van zowel hoge functionarissen, zoals onderkoopman en latere directeur van de VOC-vestiging Hougly Gregory Herklots, maar juist ook van het lagere personeel zoals Jacob Eilbracht. Vooral het schoonschrift van Jacob Smit en zijn vorderingen in het schrijven van de Nederlandse taal is een unicum. Het toont op welke wijze eind achttiende eeuw het alfabet aan boord van een VOC-schip aan de jeugd werd onderwezen.

‘Seneca, die was trouwhertige’. Brieven en een schoonschrift van Zeeuws VOC-personeel (1780-1781), door Johan Francke (uitg. ZB | Planbureau en Bibliotheek van Zeeland, 2020. ISBN 978-90-7215-151-3).

De kolonie op drift. De representatie en constructie van koloniale identiteit in fictie over de zeereis tussen Nederland en Nederlands-Indië (1850-1940), door Coen van ‘t Veer

De mailboten die in de periode 1850-1940 tussen Nederland en Nederlands-Indië voeren, vormden een microkolonie: een gecom-

primeerde versie van de koloniale samenleving. Tijdens de zeereis zaten witte nieuwkomers, ervaren reizigers en het inheemse (scheeps)personeel gedurende meerdere weken onder wisselende weersomstandigheden op een beperkte oppervlakte met elkaar opgescheept. Geen wonder dat er veel romans en korte verhalen zijn geschreven over het leven aan boord, verhalen vol extreme emoties, harde botsingen en bijzondere lotsverbindingen. Aan de hand van een analyse van 43 reisverhalen laat Coen van 't Veer zien hoe in de contact zone van het schip de koloniale identiteit wordt gerepresenteerd en geconstrueerd. De idealen die hierbij een rol spelen, bewegen mee op de golven van het koloniale politieke getij. Op subtiele wijze laten deze koloniale mechanismen nog steeds hun sporen na in onze postkoloniale samenleving.

De kolonie op drift. De representatie en constructie van koloniale identiteit in fictie over de zeereis tussen Nederland en Nederlands-Indië (1850-1940), door Coen van 't Veer (uitg. Verloren, 2020, ISBN 97-90-8704-825-9).

To the shores of Chile. The journal and history of the Brouwer Expedition to Valdivia in 1643, door Mark Meuwese

Leden die deel 114 in onze serie, *Goud en Indianen. Het journaal van Hendrick Brouwers expeditie naar Chili in 1643*, bezorgd en ingeleid door Henk den Heijer, in de kast hebben staan, zijn wellicht geïnteresseerd in een Engelse editie van het reisverslag. In 1643 lanceerde de West-Indische Compagnie een expeditie naar de kust van Zuid-Chili. Met plannen om een permanente buitenpost op te richten waarvan ze hoopten dat het enorme goudinkomsten zou genereren en de positie van hun Spaanse rivalen zou verzwakken, vertrok een marine-eskader van vijf schepen en zeshonderdvijftig soldaten, matrozen en ambachtslieden onder leiding van Hendrick Brouwer. Uiteindelijk belemmerde het gebrek aan medewerking van de

inheemse bevolking de expeditie. *To the Shores of Chile* stelt het reisverslag van deze opmerkelijke expeditie voor het eerst in het Engels beschikbaar en belicht zowel de Nederlandse expansie als de militaire en diplomatieke macht van de inheemse bevolking in Zuid-Amerika. Het zal vooral waardevol zijn voor ethnohistorici en geïnteresseerden in maritieme en Nederlandse koloniale geschiedenis.

To the shores of Chile. The journal and history of the Brouwer Expedition to Valdivia in 1643, door Mark Meuwese (uitg. Pennsylvania State University Press, 2019, ISBN 978-0-271-08375-9).

AVG

Sinds 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Ook de Linschoten-Vereeniging hanteert een privacybeleid, waarmee we garanderen zorgvuldig en vertrouwelijk met uw persoonlijke gegevens om te gaan. Dit staat ook verwoord in de privacyverklaring, die intussen op de website is geplaatst. Zie:

<https://www.linschoten-vereeniging.nl/nl/privacyverklaring>. Het bestuur wil graag uw expliciete toestemming voor het verwerken van uw persoonsgegevens. Dat kan via de privacyverklaring op de website: <https://www.linschoten-vereeniging.nl/nl/gegevensverwerking>

Colofon

© Linschoten-Vereeniging, 2020